

**Vabaduse
Kool**

Haridus- ja Teadusministeeriumi kooskõlastus
23.08.2022

Õppenõukogu arvamus avaldatud
õppenõukogu koosolekul 29.08.2022 nr 1-6/22-1,
29.08.2023 nr 1-6/23-5, 23.08.2024 nr 1-6/24-9

Õpilasesinduse arvamus avaldatud
õpilasesinduse koosolekul 25.04.2024 nr 1-4/2024

Hoolekogu arvamus avaldatud
hoolekogu koosolekul 30.01.2024 nr 1-5/24/1

Kehtestatud direktori käskkirjaga /kuupäev digiallkirjas/

Tallinna Tõnismäe Riigigümnaasium

VABADUSE KOOL

ÕPPEKAVA

Sisukord

ÜLDOSA	3
1. Sissejuhatus	3
2. Õppekava koostamise alused ja ülesehitus	3
3. Õpikäsitus	3
4. Kooli alusväärtused	4
5. Kooli eripära	4
6. Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid	4
7. Õppekorraldus	5
8. Ainevaldkonnad ja õppeained	6
9. Tunnijaotusplaani õppeaineti ja klassiti	7
10. Õppe rõhuasetused põhikoolis	7
11. Õppe rõhuasetused gümnaasiumis	8
12. Gümnaasiumi kohustuslike kursuste ja kooli pakutavate valikkursuste põhimõtted	8
13. Läbivad teemad ja lõiming	8
14. Hindamise korraldus	9
15. Õpitulemuste hindamine	10
16. Kujundav hindamine	10
17. Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtted	11
18. Kokkuvõttev hindamine ja järgmisse klassi üleviimine põhikoolis	11
19. Kokkuvõttev hindamine gümnaasiumis	12
20. Põhikooli lõpetamine	12
21. Gümnaasiumi lõpetamine	12
22. Õpilase arengu toetamine	13
23. Õpilaste ja vanemate teavitamise korraldus	14
24. Karjääriõppe korraldus	14
25. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	14
26. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	14
Lisa 1. Põhikooli ainevaldkondade õppeainete ainekavad	
Lisa 2. Põhikooli loovtöö läbiviimise kord	
Lisa 3. Gümnaasiumi kohustuslike kursuste ja valikkursuste kavad	
Lisa 4. Gümnaasiumi õpilasuurimuse ja praktilise töö korraldus	
Lisa 5. Arenguveestluste läbiviimise kord	
Lisa 6. Õpilaste nõustamise korraldus ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted	

ÜLDOSA

1. Sissejuhatus

- (1) Vabaduse Kool on üldhariduskool, mis on loodud 2022. aastal Eestisse saabunud Ukraina sõjapõgenikele haridustee jätkamiseks. Kool tegutseb Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatava riigikooli Tallinna Tõnismäe Riigigümnaasiumi osana aadressil Endla 13.
- (2) Vabaduse Kooli saab õppima asuda alates põhikooli 7. klassist. Koolis saab omandada põhihariduse põhikooli III kooliastmes (7.-9. klass) ja üldkeskhariduse gümnaasiumis (10.-12. klass).
- (3) Kooli õppetöö toimub Eesti riikliku õppekava alusel koostatud Vabaduse Kooli õppekava järgi. Õppekava on väljundipõhine, selle rõhuasetus on õppijakesksusel ja suunatud õppija arengule.
- (4) Kooli õppekeel on eesti keel. Õpe toimub hilise keelekümblusmetoodika järgi vähemalt 60% ulatuses eesti keeles ja kuni 40% ulatuses ukraina keeles.
- (5) Kooli eesmärgiks on toetada ukraina noorte lõimumist Eesti ühiskonda, aidata kaasa eesti keelt võõrkeelena õppivate õpilaste ladusa riigikeele oskuse omandamisele ja tagada nende mitmekeelsus, luues sellega kooli lõpetanutele laiemad võimalused ja suurema vabaduse valikuteks edasises elus.

2. Õppekava koostamise alused ja ülesehitus

- (1) Vabaduse Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
- (2) Õppekava koostamisel on kool lähtunud Eesti põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli ja gümnaasiumi riiklikest õppekavadest, kooli eesti ja ukraina keelekümbluse eripärast, töötajate, õpilaste, kogukonna ja koolipidaja ettepanekutest ning materiaalsetest ressurssidest.
- (3) Kooli õppekava koosneb üldosast ja lisadest.
- (4) Üldosas esitatakse kooli õppekava aluseks olevad väärtused ja eripära, kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid, valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused, üldpädevuste kujundamise ja läbivate teemade põhimõtted, õppekorraldus, õpilaste arengu, õppimise toetamise ja hindamise korraldus, kooli lõpetamise nõuded, hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, karjäärinõustamise korraldamine, õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus, õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted ning kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.
- (5) Lisades esitatakse põhikooli ainevaldkondade kavad, gümnaasiumi kohustuslike kursuste ja valikkursuste kavad, põhikooli loovtöö läbiviimise korraldus, gümnaasiumi õpilasuurimuse või praktilise töö korraldus, arenguveestluste läbiviimise kord ning hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord.

3. Õpikäsitus

- (1) Õpikäsitus on arusaam õppimisest ja õpetamisest. Nüüdisaegse õpikäsituse eesmärgiks on toetada iga õpilase individuaalset ja sotsiaalset arengut, õpioskust, loovust ja ettevõtlikkust.
- (2) Õpilase arengut toetab kooli õpikeskkond, et luua soodsad tingimused õppimiseks, et õpilane saaks end tunda turvaliselt ja kaasatuna ning areneda iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks.

4. Kooli alusväärtused

- (1) Vabaduse Kool kujundab riiklikest õppekavadest lähtuvalt õpilase väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis tulenevad Eesti Vabariigi põhiseaduses, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest.
- (2) Alusväärtustena tähtsustatakse:
  - üldinimlike väärtusi - ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu;
  - ühiskondlike väärtusi - vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, elu kaitsmine ja keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

5. Kooli eripära

- (1) Vabaduse Kooli suurimaks eripäraks on õppe läbiviimine eesti ja ukraina keeles.
- (2) Eesti keeles õpetatavaid õppeaineid õpetatakse lõimitud aine- ja keeleõpet ehk LAK-õpet rakendades, mis tähendab aine ja keele samaaegset õppimist. LAK-õpe annab võimaluse õppida eesti keelt võõrkeelena selles keeles ka teisi aineid õppides. LAK-õppe tähelepanu keskmes on nii ainesisu, keel kui ka õpioskused. Lõimimisel võetakse arvesse õpilase keeletaset, võimeid ja huvisid, arendatakse teadmisi ja oskusi. Tegevused, õppemeetodid ja materjalid toetavad nii argi- kui ainekeele omandamist. LAK-õpe motiveerib seeläbi õpilast erinevates ainetundides keelt õppima aineteadmiste ja -oskuste kaudu. Sellega toetavad ainealased eesmärgid keeleõppe eesmärkide saavutamist.
- (3) Õpilaste toetamisse on kaasatud lapsevanemad ja ukraina kogukond, et toetada koostöös õpilaste üldist arengut. Koolis tegutseb lastevanemate kool, mille eesmärgiks on luua kõigi osapoolte vahel head ja tihedad suhted, soodustada kooli ja vanemate omavahelist mõistmist, usaldust ja koostööd. Lastevanemate koolis jagatakse infot Eestis toimetulekuks, samuti teadmisi nii hariduse kui ka sotsiaalsetel teemadel. Näiteks selgitatakse vanema rolli hariduses, hariduse eesmärke ja põhimõtteid ning erisusi Ukraina haridusest. Keskendutakse väärtustele, teadmistele ja tingimustele, mida pakub Eesti haridussüsteem.

6. Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid

- (1) Sihiseade:

Kooli lõpetanu on loov, haritud ja vastutustundlik inimene, kes oskab end huvide ja võimetekohaselt teostada.
- (2) Pätevused:

Vabaduse Kool lähtub õpilase kujundamisel riiklikest üld- ja valdkonnapädevustest. Üldpädevused toetavad õpilase sotsiaalse ja emotsionaalse heaolu saavutamist ning valmidust elukestvalt õppida. Üldpädevused kujunevad õpitulemuste, läbivate teemade ja kooliväliste tegevuste kaudu. Üldpädevuste arengut toetavad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli, kodu ja kogukonna koostöös. Õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

  - kultuuri- ja väärtuspädevus ehk väärtustada inimsuhteid ja koostööd teistega, järgida ühiskondlike kokkuleppeid, mõista kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, väärtustada nii eesti, oma rahvuse kui maailma kultuuripärandit, huvituda nüüdiskultuurist ja loomingust ning kujundada oma ilumeelt;

- sotsiaalne ja kodanikupädevus ehk arendada ja teostada ennast võimetekohaselt, austada inimõigusi ja aktsepteerida erinevate rahvuste omapära, mõista globaalprobleeme ja võtta kaasvastutus nende lahendamise eest;
  - enesemääratluspädevus ehk mõista ja hinnata oma nõrku ja tugevaid külgi ning arvestada võimeid ja võimalusi, analüüsida omandatud teadmisi ja oskusi ning planeerida oma haridusteed ja karjääri kujunedes seeläbi terveks ja tegusaks ühiskonnaliikmeks;
  - õpipädevus ehk avastada ja arendada enda kui õppija võimeid ning omandada elukestev õpioskus, motiveerida ennast eesmärgipäraselt pingutama, siduda õppeprotsessis uus teadmine olemasolevaga, töödelda ja analüüsida infot ning lõimida see erinevate aine- ja eluvaldkondadega;
  - suhtluspädevus ehk kasutada keeli igapäevase suhtlusvahendina väljendades ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt eesti keeles, oma emakeeles ning iseseisva keelekasutajana vähemalt veel ühes võõrkeeles;
  - matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus ehk mõista ja kasutada matemaatikale ja loodusteadustele omast keelt, nende tähtsust, riske ning mõju igapäevaelule, teha tõenduspõhiseid otsuseid erinevates eluvaldkondades ning kasutada uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt;
  - ettevõtlikkuspädevus ehk mõelda kriitiliselt ja loovalt, näha probleeme ja võimalusi, seada eesmärged ja neid ellu viia, kasutada omandatud teadmisi ja oskusi, reageerida paindlikult muutustele, võtta arukaid riske, rakendada finantskirjaoskust;
  - digipädevus ehk kasutada uuenevat digitehnoloogiat jm tehnoloogilisi vahendeid, leida ja säilitada digivahendite abil asjakohast infot, osaleda digitaalses sisuloomes, vältida digikeskkonna ohte ja kaitsta oma privaatseid andmeid ja identiteeti ning järgida digikeskkondi kasutades häid ühiskondlikke tavasid.
- (3) Valdkonnapädevused kujunevad ainevaldkonna õppeainete ja teiste ainevaldkondade õppeainete lõiminguks. Valdkonnapädevused on kirjeldatud põhikooli ja gümnaasiumi ainevaldkondade kavades.

7. Õppekorraldus

- (1) Kooli omapärast lähtuvalt pakub Vabaduse Kool kooliharidust vähemalt 60% ulatuses eesti ja kuni 40% ulatuses ukraina keeles keelekümbeluspõhimõtteid järgides. Riiklikust õppekavast erinevad kohustuslikud õppeained kooli õppekavas on *ukraina keel ja kultuur* ning *ukraina kirjandus*. Eesti keelt õpitakse *eesti keel teise keelena* ainekava järgi.
- (2) Kooli õppeaasta kestab 1. septembrist 31. augustini. Õppeaastas on kokku vähemalt 175 koolipäeva, mis on jaotatud õppeperioodideks ning koolivaheaegadeks. Õppeaastas on viis koolivaheaega.
- (3) Õppenädal koosneb kuni viiest õppepäevast. Õppepäev koosneb õppetundidest, mille arv ja järjekord on sätestatud tunniplaaniga. Õppetund vaheldub vahetunniga. Õppetund võib koosneda mitmest osast ning sõltuvalt õpilaste arengutasemest või tegevuste iseloomust on õppetunni pikkus arvestuslikult 40 või 80 minutit. Lisaks sisaldab õppetund õpetaja juhendamisel toimuvat iseseisvat õppetööd.
- (4) Õpe võib olla korraldatud mitmel viisil, kas kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel või erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas, samuti võib õpet läbi viia keskendudes teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde. Õppetunnid võivad toimuda nii koolis kui väljaspool kooli projektõppe, iseseisva õppe, ekskursiooni või õppekäiguna või virtuaalses keskkonnas.

- (5) Õpilase ja kooli vahelisel kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, kui see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

8. Ainevaldkonnad ja õppeained

- (1) Vabaduse Kooli õppekava kohustuslikud õppeained ainevaldkonniti on:

- 1) keel ja kirjandus: eesti keel teise keelena, ukraina keel ja kultuur ning kirjandus (eesti, ukraina ja maailma kirjandus);
  - 2) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus ja liikumine;
  - 3) kunstiained: muusika, kunst;
  - 4) loodusained: bioloogia, geograafia, füüsika, keemia ja põhikooli õppekavas ka loodusõpetus;
  - 5) matemaatika: põhikoolis matemaatika, gümnaasiumis kitsas matemaatika ja lai matemaatika;
  - 6) sotsiaalne: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus;
  - 7) põhikooli õppekavas tehnoloogia: käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus;
  - 8) võõrkeeled: inglise keel;
- (2) Tõhusaks LAK-õppe ja keelekümbuse rakendamiseks on kooli õppekavas suurendatud eesti keele õppe mahtu.
- (3) Õpilase lubatud nädalakoormus on võrreldes riikliku õppekorralduse alustega ületatud 7, 8. ja 9. klassis. See on tingitud kooli eripärast ukraina keele ja kultuuri aine õpetamise tõttu.

9. Tunniarvutusplaan õppeainete ja klassiti

					TUNNIARVUTUSPLAAN 2024/2025				
Õppeainete nädalatundide arv PÕHIKOO LIS	PK III aste kokku	7. kl	8. kl	9. kl	Õppeainete kursuste arv GÜMNAASIUMIS	GÜMN kokku	10. kl	11. kl	12. kl
Eesti keel teise keelena	15	5	5	5	Eesti keel teise keelena	15	5	5	5
Ukraina keel ja kultuur	6	2*	2*	2*	Ukraina keel ja kultuur	6	2*	2*	2*
Kirjandus	6	1+1*	1+1*	1+1*	Kirjandus	5	1+1*	1+1*	1
Inglise keel	9	3	3	3	Inglise keel	9	3	3	3
Matemaatika	14	2+3*	1+3*	2+3*	Matemaatika	15	3+2*	3+2*	3+2*
Loodusõpetus	2	2*			Bioloogia	4	2	2*	
Bioloogia	5	1* a, b/ 1 c	1+1*	2	Geograafia	3	1	1	2
Geograafia	5	1*	2*	1+1*	Füüsika	5	2*	2*	1*
Füüsika	4		2*	2*	Keemia	3	1*	1*	1*
Keemia	4		2*	2*	Inimeseõpetus	1			1
Inimeseõpetus	2	1	1		Ajalugu	6	1+1*	1+1*	1+1*
Ajalugu	6	1+1*	1+1*	1+1*	Ühiskonnaõpetus	2			2
Ühiskonnaõpetus	1			1	Muusika	3	2	1	1
Muusika	3	1	1	1	Kunst	2	2		
Kunst	3	1	1	1	Kehaline kasvatus	5	2	2	1
Tehnoloogia	5	2	2	1	Riigikaitse	2			2
Kehaline kasvatus	6	2	2	2	Karjääriõpetus	2	1	1	
Valikaine: Digipädevus	2	2			Uurimistöö alused	3		1*	2*
Valikaine: Ettevõtlus					3	1	1	1	
Valikaine: Rahatarkus					2	1	1		
Kokku	98	32	33	33	Kokku	96	32	32	32

*ukraina keeles

*ukraina keeles

10. Õppe rõhuasetused põhikoolis

- (1) Põhikooli kolmanda kooliastme jooksul toetatakse õpilase kujunemist iseseisvaks ja vastutustundlikuks ning oma huvisid ja võimeid tundvaks ühiskonnaliikmeteks.
- (2) Põhikooli kolmandas kooliastmes keskendutakse:
  - õpilase õpimotivatsiooni hoidmisele;
  - õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende kasutamisevõimaluste tutvustamisele tulevases töөлus ja jätkuõpingutes;
  - erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollioskuse arendamisele;
  - pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
  - õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
  - õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.
- (3) Põhikoolis korraldab kool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu loov ülesanne. Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Loovtöö korraldust kirjeldatakse kooli õppekava lisas.

11. Õppe rõhuasetused gümnaasiumis

- (1) Gümnaasiumis keskendutakse sellele, et õpilane leiaks endale huvi- ja võimetekohase tegevusvaldkonna, millega siduda edasine haridustee.
- (2) Gümnaasiumis pööratakse tähelepanu:
  - õpilase iseseisvumisele, oma maailmapildi kujunemisele ja valmisolekule elus toime tulla;
  - tõepärase enesehinnangu kujunemisele;
  - iseseisva õppimise ja koostööoskuste arendamisele;
  - edasise haridustee võimaluste tutvustamisele ja hindamisele;
  - kodanikuoskuste, -aktiivsuse ja -vastutuse väljakujunemisele.
- (3) Gümnaasiumis teostab õpilane õpilasuurimuse või praktilise töö, mille eesmärgiks on õpilase loova eneseväljenduse, koostöö ja iseseisvalt töötamise oskuse arendamine. Õpilasuurimuses kajastab õpilane valitud teema uurimisküsimusi, analüüsi, tulemusi, järeldusi ja seisukohti. Praktiliseks tööks võib olla õppekava raames loodud teos, õpilasfirma või muu projekt ja selle kirjalik kokkuvõte. Õpilasuurimuse ja praktilise töö korraldus on toodud õppekava lisas.

12. Gümnaasiumi kohustuslike kursuste ja kooli pakutavate valikkursuste põhimõtted

- (1) Gümnaasiumis õpitakse kursusesüsteemis, kus 1 kursus on 35 õppetundi. Õpilase minimaalne õppekoormus gümnaasiumi jooksul on 96 kursust ehk see on väikseim õppekoormus, mis on vajalik gümnaasiumi lõpetamiseks. Õppekoormuse hulka arvestatakse läbitud kursused: eristava hindamise korral kursused, mis on sooritatud hindele „3“, „4“ või „5“ või mitteeristavale hindele sooritatud kursused hindele „arvestatud“. Läbimata või negatiivsele tulemusele sooritatud kursusi läbitud kursuste hulka ei arvestata: eristava hindamise korral on need kursused, mida on hinnatud hinnetega „2“ ja „1“ ning mitteeristava hindamise korral hindegaga „mittearvestatud“.

- (2) Gümnaasiumi kursused jagunevad riiklikult ettenähtud kohustuslikeks kursusteks, kooli poolt valitud kursusteks ning õpilase poolt valitavateks valikkursusteks.
- (3) Vabalt valitavad valikkursused koostab ja valmistab kool ette koostöös õpetajatega lähtudes gümnaasiumis õppijate huvidest ja kooli eripärast. Õpilane valib ja läbib gümnaasiumi jooksul 5 valikkursust. Kool korraldab valikkursuse vähemalt 12 soovija olemasolul.
- (4) Kool võib õppeainete kursusi omavahel siduda, sealhulgas kohustuslikke ja valikkursusi.
- (5) Õppetööd kavandatakse ja viiakse läbi ka koostöös teiste koolide ja organisatsioonidega. Kool arvestab ja kannab üle õpilase poolt vabalt valitavaid valikkursusi ja õpinguid Eesti teistes õppeasutustes, mille hulgas on Tallinna Ülikool, Taltech, Edumus School, Tallinna Tehnikakõrgkool, Junior Achievement Eesti, Tallinna Saksa Kultuuriinstituut, Tallinna Muusika- ja Balletikool, Tartu Kunstikool, Prantsuse Kultuuriinstituut, Tallinna Kunstikool jpt.

13. Läbivad teemad ja lõiming

- (1) Läbivad teemad aitavad luua seoseid erinevate õppeainete ning õpitu ja praktilise elu vahel. Läbivate teemade käsitlemine arendab õpilases elus toimetulekuks vajalikke väärtushinnanguid, hoiakuid ja teadmisi ning arusaama ümbritseva maailma võimaluste ja ka ohtude kohta.
- (2) Läbivate teemade käsitus toimub õppekeskkonna, aineõppe teemade, põhikooli kolmanda kooliastme loovtöö ja gümnaasiumi uurimistöö, erinevate projektide ning klassiväliste tegevuste kaudu. Lõiming ehk seoste loomine toimub nii õppeainete siseselt, õppeainete ja ainevaldkondade vaheliselt, koolivälistes tegevustes jm.
- (3) Peamised läbivad teemad on:
  - Elukestev õpe ja karjääri kujundamine
 Taotletakse õpilase arenemist isiksuseks, kes on valmis tegema teadlikke valikuid, elukestvalt õppima ja täitma erinevaid rolle muutavas ühiskonnas;
  - Keskkond ja jätkusuutlik areng
 Õpilast suunatakse aru saama inimese sõltumisest loodusressurssidest, arutlema keskkonnaprobleemide üle, kujundama isiklikke keskkonnavalikuid seisukohti, pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele, võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest ning kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise;
  - Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus
 Eesmärgiks on kujundada õpilases tervikpilt ühiskonna toimimisest, analüüsida probleeme ning toetada õpilaste oma algatusi ja projekte. Õpilast suunatakse mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas, omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides, tundma ja kaitsma enda ja teiste õigusi, mõistma nendega kaasnevat vastutust ning suhtuma positiivselt ettevõtlusesse ja selles osalemisesse;
  - Kultuuriline identiteet
 Kooli mitmekultuuriline ja mitmekeelne keskkond ja tegevused toetavad õpilase kultuuriteadlikkust, erinevate kultuuride mõistmist ja sallivat suhtumist kultuurierinevustesse. Taotletakse, et õpilane väärtustab oma kultuuri, teiste kultuuride pärandit, kultuuridevahelisi suhteid ja omavahelist koostööd;
  - Teabekeskond ja meediakasutus

Taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes orienteerub nüüdisaegses teabekeskkonnas, oskab allikaid kasutada ja kriitiliselt hinnata, toimib turvaliselt ja vastutustundlikult ning tunnustab autorlust;

- Tehnoloogia ja innovatsioon

Taotletakse õpilase kujunemist uuendusmeelseks ning kiiresti muutuv asu-, töö- ja õpikeskkonnas nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutavaks inimeseks;

- Tervis ja ohutus

Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks inimeseks, kes järgib tervislikku eluviisi, käitub turvaliselt ning osaleb tervist edendava keskkonna kujundamises;

- Väärtused ja kõlblus

Kooli kasvatus rōhuasetus on eetilisel käitumisel ja üldtunnustatud väärtushoiakute kujundamisel. Soovitava tulemusena järgib õpilane üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid nii koolis kui väljaspool kooli ning oskab leida lahendusi olukordades, kus neid eiratakse.

14. Hindamise korraldus

- (1) Hindamise eesmärk on innustada ja suunata õpilast sihikindlalt teadmisi omandama.
- (2) Õpitulemusi hindab aineõpetaja. Õppeperioodi esimeses tunnis tutvustab aineõpetaja õpilastele peamisi läbitavaid teemasid, arvestuslikke töid, oma hindamise põhimõtteid ja kokkuvõtva hinde kujunemist.
- (3) Hindamise käigus õpilasele antav tagasiside võimaldab toetada tema individuaalset arengut, enesehinnangu kujunemist, õpilase püstitatud eesmärkide täitmist, annete märkamist ning juhib tähelepanu vajakajäämistele.
- (4) Kooli õppekavas on kirjeldatud hindamise, täiendavale õppele jätmise, järgmisse klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise tingimused. Hindamisest teavitamine on toodud kooli kodukorras.

15. Õpitulemuste hindamine

- (1) Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui õppeteema lõppedes.
- (2) Õpilasi hinnatakse viiepallisüsteemis:
  - 1) hinne „5“, „väga hea“ – saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral või ületavad neid;
  - 2) hinne „4“, „hea“ – saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
  - 3) hinne „3“, „rahuldav“ – saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi edasisel õppimisel või edasises elus;
  - 4) hinne „2“, „puudulik“ – õpilase areng on taotletavate õpitulemuste osas toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
  - 5) hinne „1“, „nõrk“ – õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus, õpilase areng oodatud õpitulemuste osas puudub.
- (3) Hinne „5“, „4“ ja „3“ on positiivsed ning „2“ ja „1“ negatiivsed.

- (4) Tagasisidet võib anda ka ilma või koos numbrilise hindeta, kas kujundavalt, punktide või sooritusprotsendiga. Ülesannete hindamisel võib kasutada hinnanguid „arvestatud” – sooritatud õpitulemus (50–100%); „mittearvestatud” – ebapiisav õpitulemus (0–49%).
- (5) Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.
- (6) Tagasiside täpsemaks eristamiseks võib hindedkaalas kasutada lisaks „+” ja „-” märke: „5+” – 97–100% või sellest ületav tase; „5-” – 94–96%; „5-” – 90–93%, „4+” – 85–89%; „4-” – 80–84%; „4-” – 75–81%; „3+” – 67–74%; „3-” – 58–66%; „3-” – 50–57%; „2-” – 20–49%; „1-” – 0–19%.
- (7) Tegemata õpiülesanne võrdub hindegaga „nõrk” ehk „1”.

16. Kujundav hindamine

- (1) Kujundav hindamine on õppe kestel toimuv õppijakeskne hindamine. Selle käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta õppekavas toodud üldpädevuste arengu ning ainekavas toodud valdkonnapädevuste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja tegevused. Seega keskendub kujundav hindamine eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega.
- (2) Kujundava hindamise soovitatav tulemus on motiveerida õpilast võimete kohaselt õppima ning toetada iseseisva ja isemõtleva isiksuse kujunemist.
- (3) Kujundav hindamine võib olla nii suuline kui kirjalik, kasutusel koos numbrilise hindamisega või eraldi.
- (4) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja kohta. Õpilane kaasatakse nii enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida.
- (5) Õppepäeva kestel antakse õpilasele tagasisidet, et toetada tema käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- (6) Kujundava hindamise ühe vahendina kasutatakse õpimappi, mis sisaldab õppimise päevikuna nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet.

17. Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtted

- (1) Õpilase käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud väärtushoiakute ja käitumistavade järgimine:
  - 1) hinne "5", „eeskujulik” - õpilane täidab kooli kodukorra nõudeid ja üldtunnustatud käitumisreegleid eeskujulikult ja järjepidevalt;
  - 2) hinne "4", „hea” - õpilane järgib üldtunnustatud käitumisreegleid ning täidab kooli kodukorra nõudeid;
  - 3) hinne "3", „rahuldav” - õpilasel esineb eksimusi kodukorra nõuete ja üldtunnustatud käitumisreeglite järgimisel;
  - 4) hinne "2", „mitterahuldav” - õpilane ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetaja nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumisreegleid
- (2) Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse:

- 1) hinne "5", „eeskujulik“ - õpilane suhtub ülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib järjepidevalt ja viib alustatud töö lõpuni;
- 2) hinne "4", „hea“ - õpilane on kohusetundlik, hoolas ning õpib võimetekohaselt;
- 3) hinne "3", „rahuldav“ - õpilane ei ole piisavalt töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel, ei õpi võimetekohaselt;
- 4) hinne "2", „mitterahuldav“ - õpilase suhtumine on lohakas ja vastutustundetu

18. Kokkuvõttev hindamine ja järgmise klassi üleviimine põhikoolis

- (1) Põhikooli III kooliastmes 7.–9. klassini hinnatakse õppeperioodi vältel saadud õpitulemusi kokkuvõtvalt trimestrihinnetega, mille alusel pannakse õppeaasta lõpus välja aastahinne.
- (2) Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“ või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines vajadusel individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (parandusõpe jm), et aidata õpilasel omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- (3) Trimestrihinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmise klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama.
- (4) Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanemisel hindamata trimestrit hindega „nõrk“.
- (5) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“.
- (6) Õpilase täiendavale õppetööle jätmise ja järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu enne viimase õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel vajalikud õppeülesanded, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast viimase õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.
- (7) Õppenõukogu põhjendatud ja kaalutletud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära osapoolte arvamused.
- (8) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
- (9) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja hiljemalt 1. juunil, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

19. Kokkuvõttev hindamine gümnaasiumis

- (1) Õpilase õpitulemusi hinnatakse kokkuvõtvalt kursusehinnetega viie palli süsteemis ning kursusehinnete alusel kooliastmehinnetega viie palli süsteemis.
- (2) Valikkursuste ja ülesannete hindamisel võib kasutada hinnanguid „arvestatud“ – sooritatud õpitulemus (50–100%); „mittearvestatud“ – ebapiisav õpitulemus (0–49%).

20. Põhikooli lõpetamine

- (1) Põhikooli lõpetab õpilane, kelle õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud põhikooli ühtsete ülesannetega eksamid või kooli kinnitatud materjalidega põhikooli koolieksamid eesti keeles (teise keelena), matemaatikas ning ühe eksami omal valikul.
- (2) Välisriigist saabunud õpilased, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm õppeaastat, võivad sooritada eesti keele teise keelena eksami koolieksamina.
- (3) Põhikooli lõpetanuks võib pidada õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega õpilase:
  - 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
  - 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
- (4) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud põhikooli lõpetamiseks taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus ja lõpueksamite sooritamine eritingimustel.
- (5) Põhikooli lõpetamise tingimused täitnud õpilasele väljastab kool põhikooli lõputunnistuse.

21. Gümnaasiumi lõpetamine

- (1) Gümnaasiumi lõpetab õpilane, kelle kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad või arvestatud. Kooli lõpetamiseks tuleb sooritada rahuldavale tulemusele gümnaasiumi koolieksam, õpilasuurimus või praktiline töö ning sooritada riigieksamid eesti keeles (teise keelena), matemaatikas (kitsas või lai matemaatika) ja võõrkeeles (inglise keel).
- (2) Riigieksam on sooritatud, kui saavutatud on vähemalt üks protsent maksimaalsest tulemusest. Riigieksam on sooritatud rahuldavalt, kui saavutatud on vähemalt 20 protsenti maksimaalsest tulemusest.
- (3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus.
- (4) Gümnaasiumi lõpetamise tingimused täitnud õpilasele väljastab kool gümnaasiumi lõputunnistuse.

22. Õpilase arengu toetamine

- (1) Vabaduse Kool järgib kaasava hariduse põhimõtteid ning toetab kõigi õpilaste sotsiaalset kaasatust kooliellu ja -tegevustesse.
- (2) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse õpilasega vähemalt üks kord õppeaastas arenguvestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja koolikohustusliku õpilase vanem. Arenguvestluste läbiviimise kord on toodud õppekava lisas.
- (3) Õpilase ajutise mahajäämuse, õpilünkade või muudel juhtudel rakendab kool õpilase toetamiseks ainealaseid konsultatsioone, individuaalset õpiabi ja teisi tugimeetmeid.
- (4) Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate ja tugispetsialistide koostöös. Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest

lapsevanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkonna spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid. Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut ning koostöös tugispetsialistidega kohandavad vajaduse korral õpet õpilase individuaalsete võimete ja vajaduste järgi.

- (5) Kui ilmneb õpilase andekus, tagatakse talle koolis individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste spetsialistide poolt haridusprogrammide või haridusasutuste kaudu.
- (6) Kool koostab õpilasele individuaalse õppekava juhtudel, kui:
  - 1) õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
  - 2) õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;
  - 3) õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;
  - 4) kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.
- (7) Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.
- (8) Õpilaste nõustamise korraldus ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted on toodud õppekava lisan.

23. Õpilaste ja vanemate teavitamise korraldus

- (1) Kool tagab õpilasele ja vanemale võimaluse saada infot koolielu ja õppekorralduse kohta. Kooli õppekava, tunniplaan, huvialaringid, aineõpetajate konsultatsiooniajad, tugiteenuste nõustamise ajad, uudised ja muu koolikorralduslik info on kättesaadav kooli kodulehel.
- (2) Kooli e-päeviku ja e-posti kaudu saavad õpilane ja vanem teavet õppetegevuste, õppesisu, koduste ülesannete, puudumiste ning õpitulemuste kohta.
- (3) Üritusi ja sündmusi kajastatakse kooli sotsiaalmeediakanalites.
- (4) Vajadusel korraldab kool õpilastele ja vanematele õppekorraldust ja koolielu puudutavaid infokoosolekuid.

24. Karjääriõppe korraldus

- (1) Kool teavitab õpilasi edasiõppimisvõimalustest ja tööturu suundumustest ning tagab õpilastele karjääriinfo ja -nõustamise kättesaadavuse.
- (2) Õpilase karjäärivalikute ja edasiõppimise toetamiseks korraldab kool erinevate koostööpartneritega karjääri nõustamist, õppekäike ja töövarjupäevi, mille käigus on õpilastel võimalus realses töökeskkonnas tutvuda erinevate ametitega, ettevõtete või asutuste struktuuriga ning jälgida ja kogeda tööprotsesse.

25. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

- (1) Õpetajate töö ja koostöö toimub lähtudes kooli arengu ja õppekava eesmärkidest. Igal õpetajal ja kooli töötajal on võimalik osaleda kooli arengut puudutavate teemade püstitamises, aruteludes ja otsuste langetamises.
- (2) Õpetajate sisulise koostöö eesmärk on jagada omavahel kogemusi, arendada metoodikat, õppematerjale ja ainekavu, rakendada lõimingut, korraldada sündmusi ja projektõpet. Koostöö toimub ainesektsioonides ja teiste ainesektsioonidega koostöös, lisaks on koolis ühine koostööaeg, et soodustada koostöö tegemist erinevate aineõpetajate vahel, töögruppides, klassi või lennu põhiselt või muul viisil. Ainevaldkonna tööd koordineerib juhtõpetaja. Koostöö tõhustamiseks kuulub iga ainevaldkonna töögruppi juhtkonna liige-mentor.
- (3) Õppe ja kasvatusanalüüsimine ja hindamine ning õppe- ja kasvatusalaste otsuste tegemine toimub kooli õppenõukogus, mille liikmeteks on kooli direktor, õppedirektor, õppejuhid, õpetajad, tugispetsialistid ja teised direktori nimetatud isikud. Õppenõukogu tegevusse kaasatakse õpilasesinduse esindaja.

26. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- (1) Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine on pidev protsess. Kooli õppekava koostamises ja arendamises osalevad õpetajad, õpilased õpilasesinduse kaudu ning õpilaste vanemad hoolekogu ja kogukonna kaudu.
- (2) Kooli õppekava kehtestab direktor. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

LISAD

Lisa 1. Põhikooli ainevaldkondade õppeainete ainekavad

Lisa 2. Põhikooli loovtöö läbiviimise kord

Lisa 3. Gümnaasiumi kohustuslike kursuste ja valikkursuste kavad

Lisa 4. Gümnaasiumi õpilasuurimuse ja praktilise töö korraldus

Lisa 5. Arenguveestluste läbiviimise kord

Lisa 6. Õpilaste nõustamise korraldus ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted